SAĞLIK HİZMET SUNUM POLİTİKALARI

ÖZEL SEKTÖR PERSPEKTİFİ

Dr. Cemal Özkan

SAĞLIK HİZMET SUNUM POLİTİKALARI

- Finansal Politikalar

- **Sağlık Hizmeti Sunumu Politikaları**

ÖZEL SAĞLIK İŞLETMELERİ

- Tarihsel perspektif
- Gelecek perspektifi
- Güncel durum

ÖZEL SAĞLIK İŞLETMELERİ (TARİHSEL PERSPEKTİF)

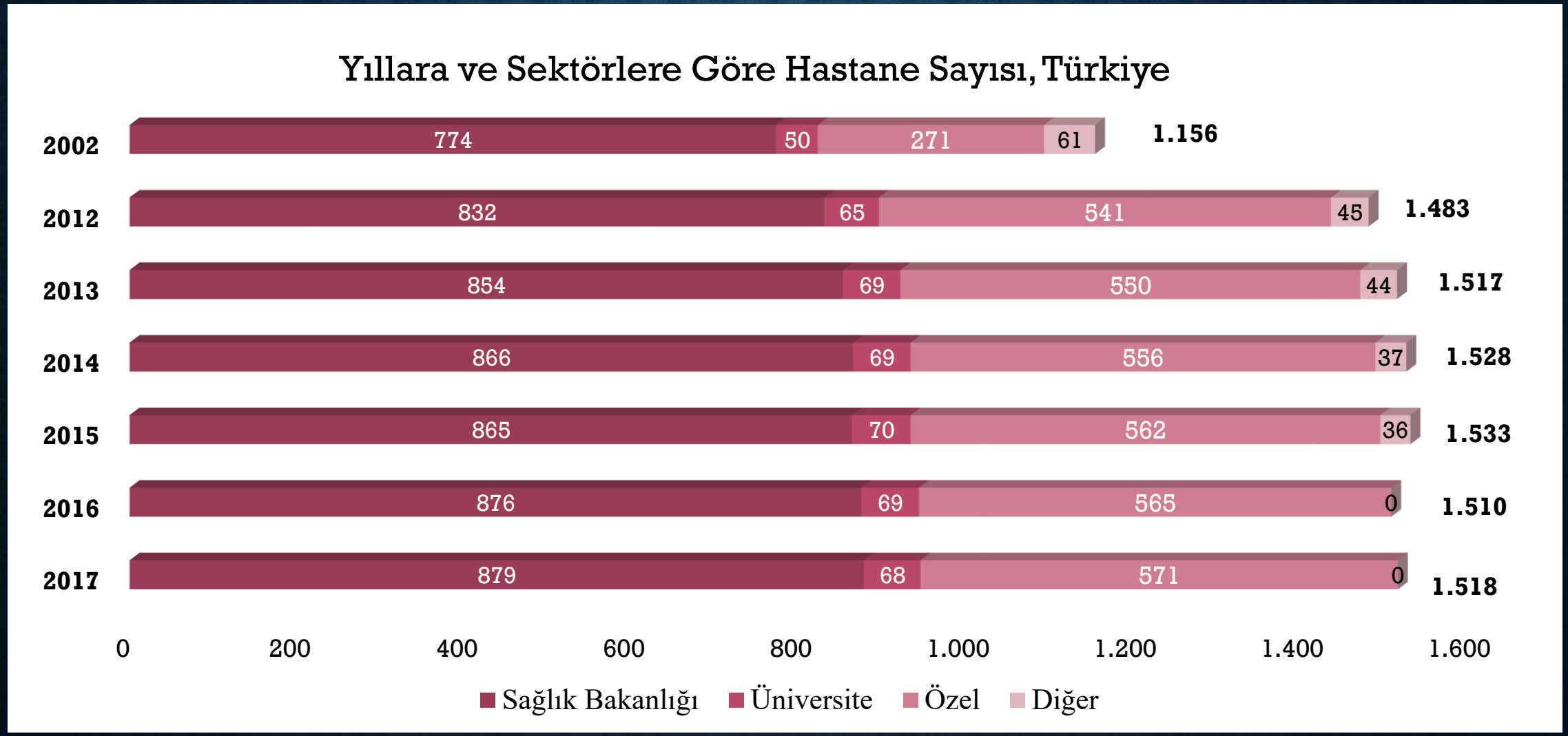
ÖZEL SAĞLIK İŞLETMELERİ (TARİHSEL PERSPEKTİF)

- Fiziki alan ve finansman açısından yeri
- Hizmet sunumu içindeki yeri

ÖZEL HASTANELERİN FİZİKİ ALAN VE FİNANSMANI İÇİNDEKİ TARİHSEL YERİ

- Yıllara göre özel hastanelerin **sayısal** oranları
- Yıllara göre özel hastanelerin toplam **sağlık harcaması** içindeki oranları
- Özel hastanelerin genel **hasta memnuniyetine** etkisi

HASTANE SAYISI

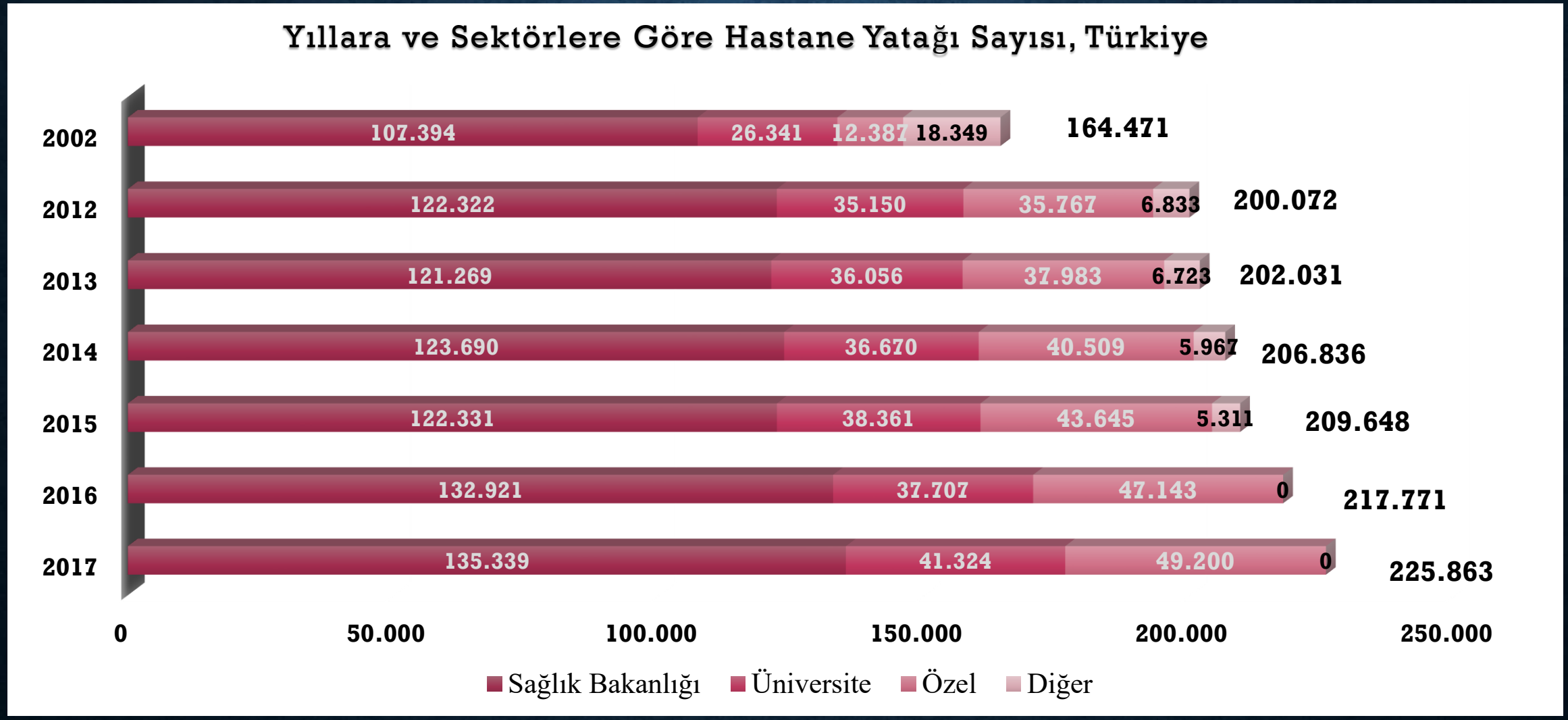

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

HASTANE SAYISI

- Hastane sayısı, 2017 yılında 2002 yılına göre %31 artış (362), toplam 1.518 olmuştur

- 362 HASTANE ARTIŞININ 300'ü (%83) ÖZEL HASTANELER tarafından sağlanmış

HASTANE YATAĞI SAYISI

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

HASTANE YATAĞI SAYISI

- Yatak sayısı, 2017 yılında 2002 yılına göre %37 artış (61.392), toplam 225.863 olmuştur

- Bu artışın **%60'ı** (36.813) **özel hastaneler** tarafından karşılanmıştır

HASTANELERE MÜRACAAT SAYISI

	2002	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Sağlık Bakanlığı	109.793.128	260.974.401	277.485.135	292.100.331	306.825.524	340.080.539	353.703.814
Üniversite	8.823.361	27.080.436	29.985.697	32.143.930	34.539.363	36.420.413	38.963.933
Özel	5.697.170	66.582.098	71.341.411	72.333.383	77.217.044	71.147.878	72.208.615
Toplam	124.313.659	354.636.935	378.812.243	396.577.644	418.581.931	447.648.830	464.876.362

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

HASTANELERE MÜRACAAT SAYISI

- 2017 yılında 2002 yılına göre 2,7 kat artışla (340.562.703), toplam 464.876.362 müracaat olmuştur

- Özel hastanelere ise 11,7 kat artışla 72.208.615 müracaat yapılmış ve toplamın %16'sı karşılanmıştır

YATAN HASTA SAYISI

	2002	2012	2013	2014	2015	2016
Sağlık Bakanlığı	4.169.779	6.891.857	7.023.313	7.396.239	7.404.570	7.561.989
Üniversite	781.990	1.601.878	1.630.464	1.737.627	1.891.094	1.842.001
Özel	556.494	3.485.092	3.719.780	3.900.407	4.237.453	4.048.696
Toplam	5.508.263	11.978.827	12.373.557	13.034.273	13.533.117	13.452.686

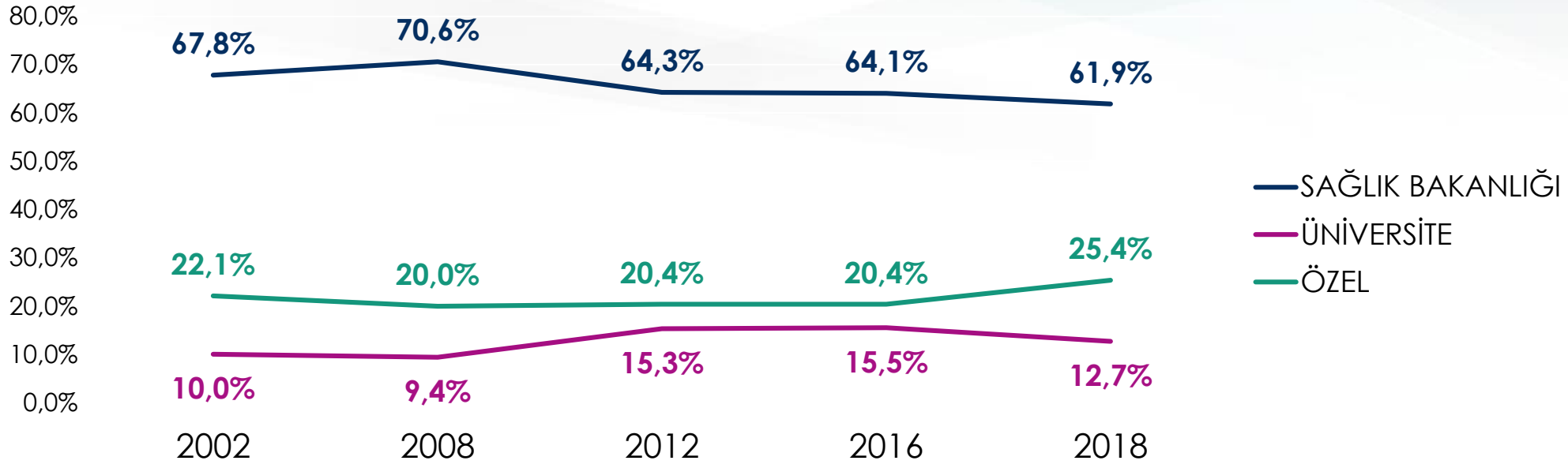
Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

YATAN HASTA SAYISI

- 2016 yılında 2002 yılına göre 1,4 kat artışla (7.944.423), toplam 13.452.686 hasta yatmıştır

- Özel hastanelere ise 6,2 kat artışla 4.048.696 hasta yatmış ve toplamın %30'u karşılanmıştır

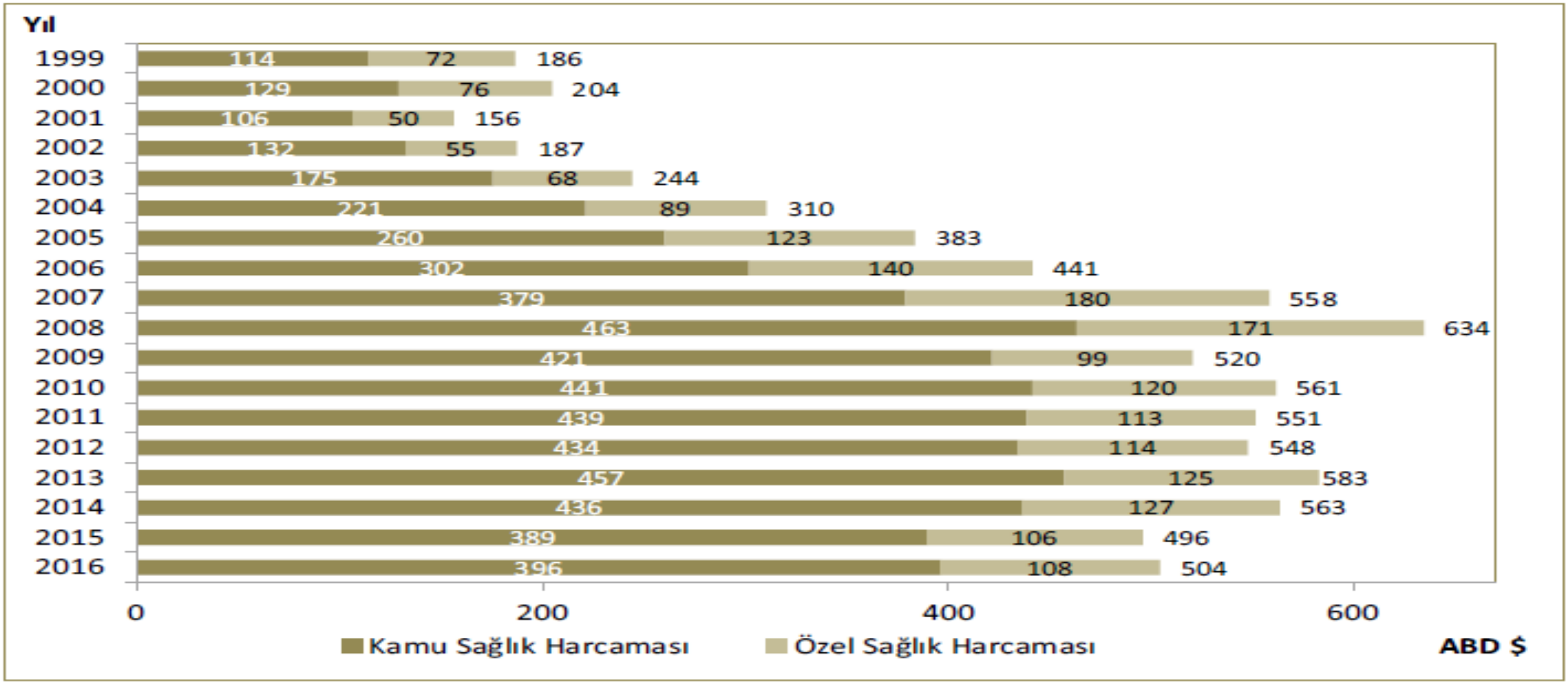
Sağlık İnsan Gücü

	2002	2008	2012	2016	2018
Sağlık Bakanlığı	256.818	396.487	486.623	558.272	645.392
Üniversite	37.983	52.831	116.100	135.399	132.926
Özel	83.750	112.412	154.355	177.663	264.727
Toplam	378.551	561.730	757.078	871.334	1.043.045

KAMU ÖZEL SAĞLIK HARCAMASI

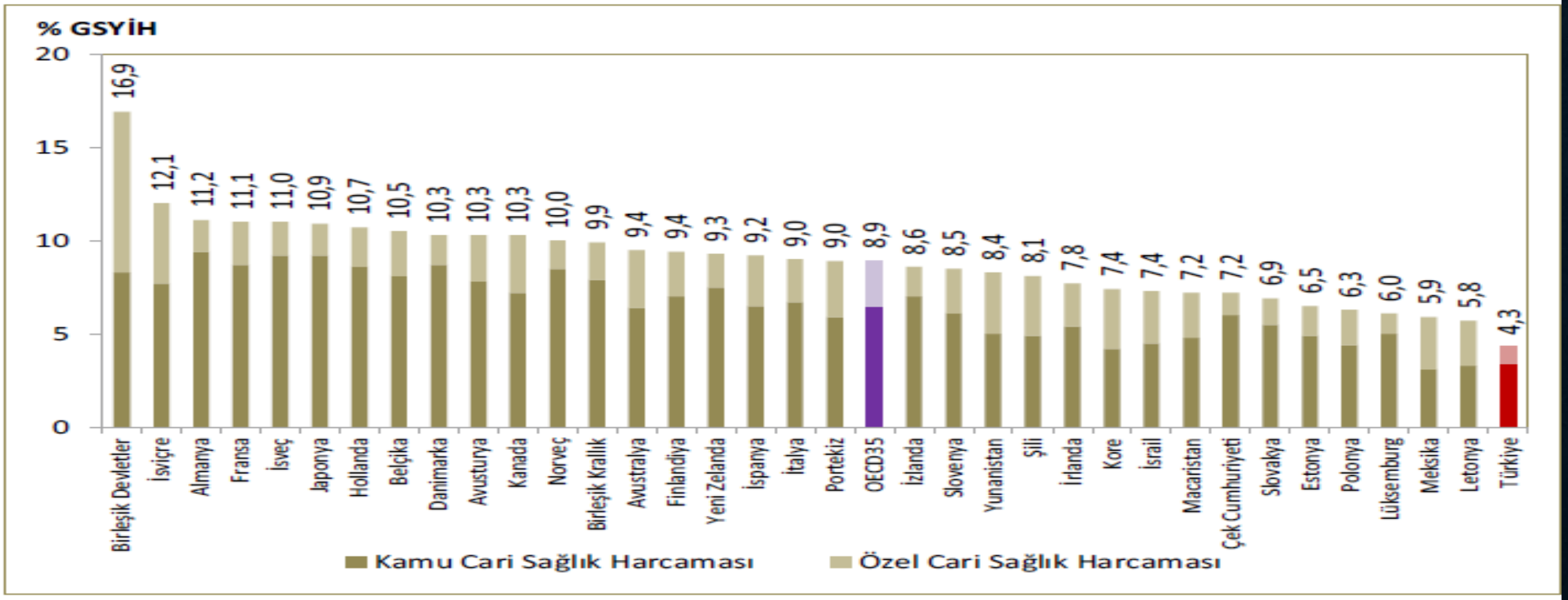
Şekil 11.6. Yıllara Göre Kişi Başı Kamu ve Özel Sağlık Harcaması, ABD $, Türkiye

Kaynak: TÜİK

SAĞLIK HARCAMASININ GSMH İÇİNDEKİ YERİ

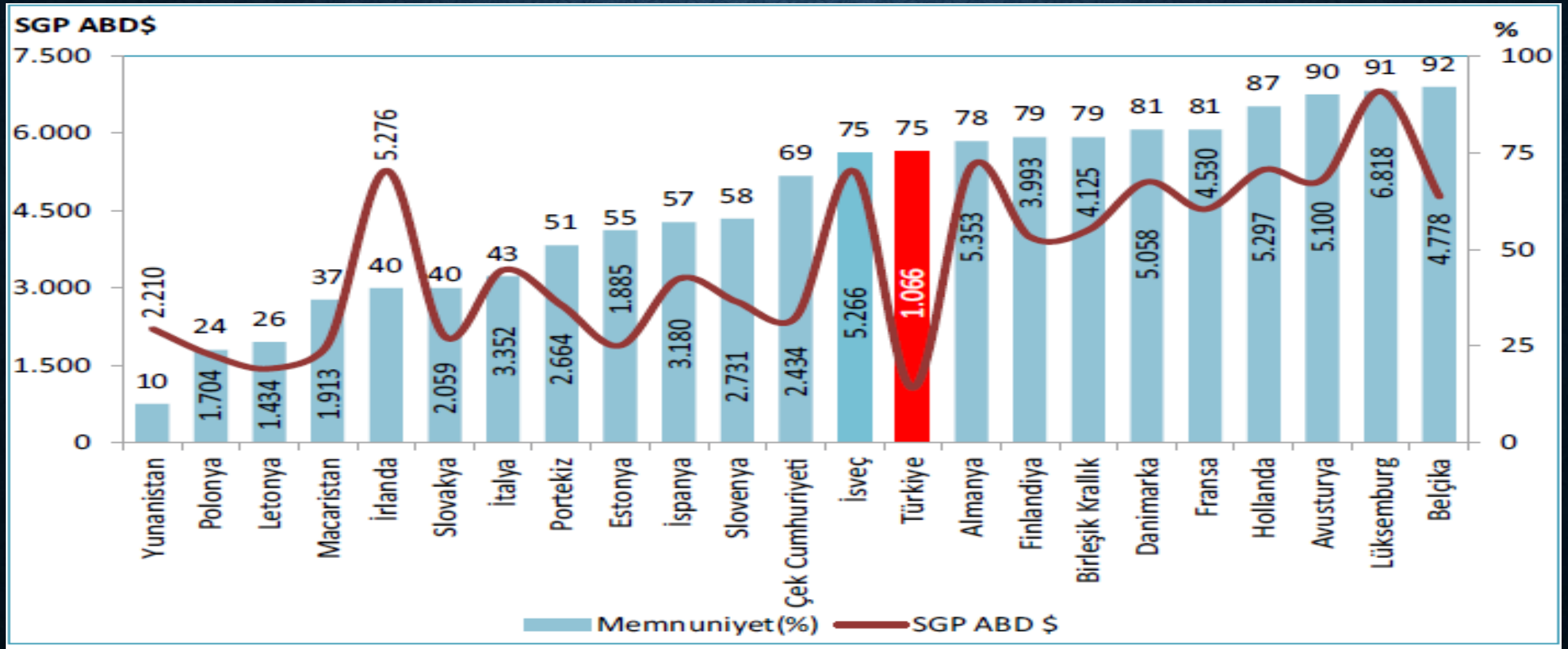
Şekil 11.3. Cari Sağlık Harcamalarının GSYİH İçindeki Payının Uluslararası Karşılaştırılması, (%), 2015

Kaynak: TÜİK, OECD Health Data 2017

Not: Türkiye verisi 2016 yılına aittir. Ülkelere ait değerler 2015 yılı veya ulaşılabilen en yakın yıl değerleridir.

ÜLKELERE AİT MEMNUNİYET DERECESİ

Kaynak: TÜİK, OECD Health Data 2017, Avrupa Komisyonu Social Climate Report 2014

Not: Ülkelere ait memnuniyet değerleri 2014 yılı veya en yakın yıla, harcama değerleri ise 2015 yılı veya en yakın yıla aittir. Türkiye memnuniyet ve harcama değeri 2016 yılına aittir.

HASTA MEMNUNİYETİNİN YÜKSELMESİNDE ÖZEL HASTANELERİN ROLÜ

- OECD Ülkeleri içinde GSMH göre sağlık harcaması **en düşük oranda** ve yıllar içinde aynı kalmasına rağmen memnuniyet oranının ciddi oranda yükselmesinde sunum içindeki;
  - Hastane sayısı,
  - Yatak sayısı,
  - Müracaat sayısı,
  - Yatan hasta sayısı,
    - İncelendiğinde ciddi bir ivme ile yer alan özel hastanelerin rolünün yüksek olduğu muhakkaktır

ÖZEL HASTANELERİN SGK'YA KESİLEN FATURA İÇİNDEKİ PAYI

Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Tesisleri Fatura Tutarı Değişimi	FATURA TUTARI (KDV HARİÇ) Amount of invoice is excluded vat									
									Bin TL	
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017Yılı	Değişim Oranı (2015-2016)	Değişim Oranı (2016-2017)
DEVLET 2. BASAMAK SAĞLIK TESİSLERİ State healthcare facilities, 2.step	6.035.033	7.200.669	10.051.990	11.049.401	12.340.270	12.598.117	13.894.172	14.724.847	10,29%	5,98%
DEVLET 3. BASAMAK SAĞLIK TESİSLERİ State healthcare facilities, 3.step	3.567.138	4.242.562	5.945.100	6.598.896	7.218.596	8.107.009	9.542.520	11.408.747	17,71%	19,56%
ÖZEL 2. BASAMAK SAĞLIK TESİSLERİ Private healthcare facilities, 2.step	5.059.209	6.145.045	6.771.108	7.294.698	7.671.542	8.153.544	8.409.883	9.055.398	3,14%	7,68%
ÜNİVERSİTE SAĞLIK TESİSLERİ University healthcare facilities	3.715.546	4.266.902	5.506.848	6.129.775	6.944.105	7.459.415	8.205.334	9.354.777	10,00%	14,01%
GENEL TOPLAM General Total	18.376.926	21.855.177	28.275.046	31.072.770	34.174.513	36.318.085	40.051.909	44.543.769	10,28%	11,22%
Özel Hastane Pay Değişimi	28%	28%	24%	23%	22%	22%	21%	20%		

SGK REÇETE ÖDEMELERİ

TABLO 27- SGK TARAFINDAN TAHAKKUK EDİLEN REÇETE ANALİZİ, 2010-2017

SGK İSTATİSTİĞİ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	**Değişim Oranı** Ratio of Change **2015-2016**	**Değişim Oranı** Ratio Of the Change **(2016-2017)**
Reçete Sayısı (Bin adet) Number of prescription (Thousand pieces)	308.530	339.225	336.106	338.021	337.403	339.224	349.749	363.584	3,10%	3,96%
Fatura Tutarı (Bin TL) Amount of invoice (Thousand TL)	15.047.427	15.246.731	13.854.269	14.883.074	16.354.118	18.103.947	21.289.822	25.143.536	17,60%	18,10%
Reçete Başına Düşen Tutar (TL) The cost per prescription	48,77	44,95	41,22	44,03	48,47	53,37	60,87	69,15	14,06%	13,61%

ÖZEL SAĞLIK HİZMET SUNUMU İVMESİNE PARALEL KAMU KAYNAĞINDAN HAKKETTİĞİ PAY VERİLİYOR MU

- 2017 yılında 2010 yılına göre SGK' ya kesilen toplam fatura tutarı içinde **özel hastanelerin payı %28'den %20'**ye düşmüştür

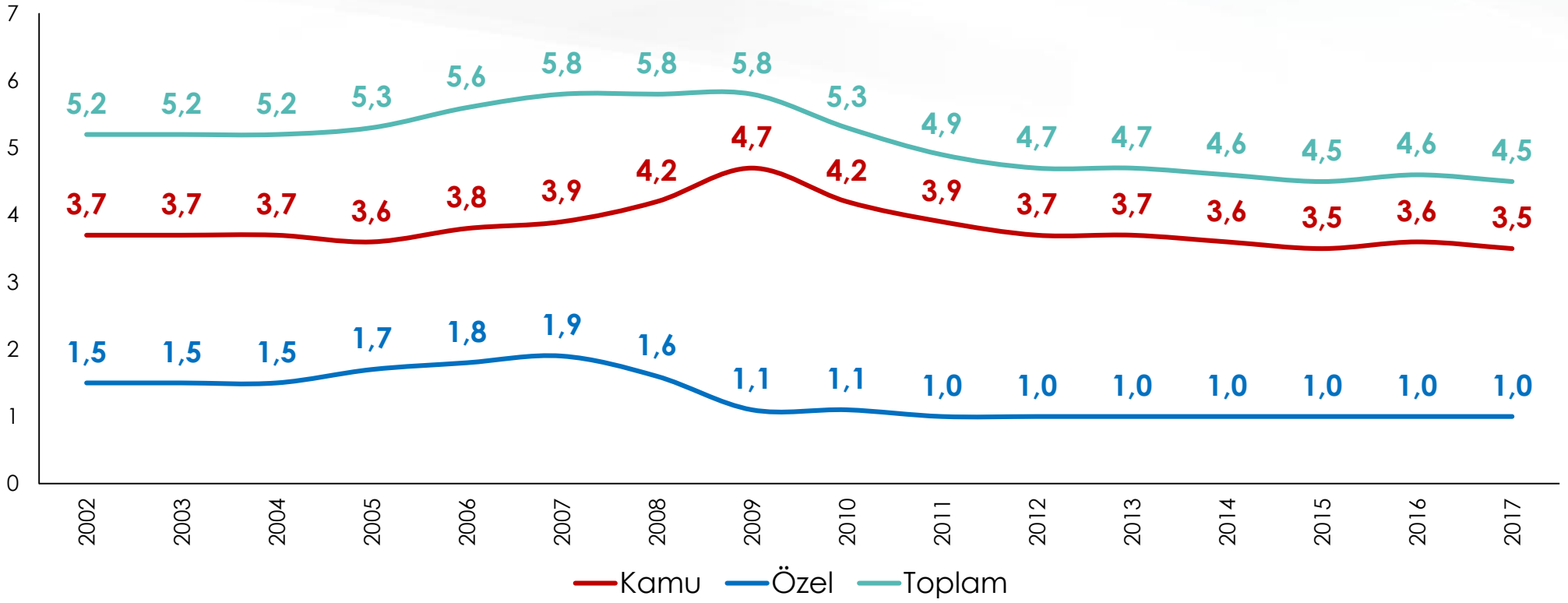
- Aynı dönemde SGK' ya kesilen **toplam fatura tutarı %142** artmasına karşılık **özel hastanelerin payı ancak %79** artmıştır

- Sağlık Bakanlığı hastaneleri payı artışı %172,
- Üniversite hastaneleri payı artışı %152
- İlaç payı %66 artmıştır

- BU VERİLERDEN KAYNAK ARTIŞININ BÜYÜK KISMININ KAMUYA AKTARILDIĞI SÖYLENEBİLİR

Sağlık Harcamaları

Sağlık Harcamasının GSYİH'ye Oranı (%)

Kaynak: TÜİK, Sağlık Harcamaları 2017

ÖZEL HASTANELERİN HİZMET SUNUMU İÇİNDEKİ YERİ

ÖZEL HASTANELERİN HİZMET SUNUMU İÇİNDEKİ TARİHSEL YERİ

- **İlk özel sektör girişimleri**
  - Ağırlıklı olarak muayenehaneler ve kamu anlaşması olmayan özel hastaneler
- **Hizmet sunumunu belirleyen ihtiyaçlar**
  - Davranış ve fiziki ortam
  - Otelcilik hizmetleri
  - Tetkik ve radyolojiye ulaşım
  - Kamu geri ödemesi olmayan tıbbi hizmetler
- **Bir süre sonra ileri tıbbi teknoloji beklentisinin artması**
- **Özellikli tıbbi alanlarda kamunun yetersiz kalması**
  - Uzmanlaşmış alanlar (KVC, organ nakli, onkoloji, KİT..vs) **Kamunun ilk anlaşmaları**
- **Endoskopik işlemler, robotik işlemler**

GELECEK PERSPEKTİFİ

- Bütünsel sağlık hizmeti (multidisipliner)
- Çağdaş tıbbi uygulamalar
- Kesintisiz sağlık hizmeti
- Nitelikli sağlık ekibi ve uygun çalışma olanağı

BÜTÜNSEL SAĞLIK HİZMETİ (MULTİDİSİPLİNER)

- **Hastalar izole sorunlar ile başvurmuyor (travma, kanser, diyabet, vasküler hastalıklar… hepsi bir arada)**
- **Birey sağlıklı kalmak ve yaşamak için hizmet arıyor**
- **Hastalıkların tek bir çözümü yok (bireyselleştirilmiş tedavi)**
- **Ölümcül hastalıklarında yaşam süresi uzun**
- **Koruyucu sağlık hizmeti birey düzeyine indi (spor, kilo, beslenme, taramalar, genetik..vs)**

BÜTÜNSEL SAĞLIK HİZMETİ (MULTİDİSİPLİNER)

- **Tıbbi konseyler**
- **Etkin konsültasyonlar**
- **Dahili ve cerrahi bilimler yerine ‘fonksiyonel uzman grupları’ (nörobilimler, vasküler gruplar, Metabolizma grubu…vs)**
- **Hastaneler arası işbirlikleri**

ÇAĞDAŞ TIBBİ UYGULAMALAR

- **Minimal invaziv**
- **Endoskopik cerrahi**
- **Anjiyografik ve perkutan işlemler (invaziv radyoloji)**
- **Robotik işlemler**
- **Modern davranışsal psikiyatri**
- **Profesyonel tamamlayıcı tıp hizmetleri**

KESİNTİSİZ SAĞLIK HİZMETİ

- Tedavi sonrası takipte kesintisiz hizmet (mesai dışı, hafta sonu ve tatiller)
- Sağlık sunumu hizmetini hastane öncesi ve sonrasına genişletme
- Uzman düzeyinde acil servis hizmeti
- Etkin uzman düzeyinde nöbetler ya da icaplar
- Profesyonel yoğun bakımlar

HEKİM TERCİHLERİ

- İletişim becerisi
- El becerisi
- Bilgi düzeyi (board sınavları, kılavuzlar)
- Minimal invaziv cerrah
- Robotik tecrübe
- En az tetkik, minimum malzeme, maksimum fayda, minimal hastane kalışı uygun hekim tercihi
    - Cerrahi paketlere ek olarak ‘tanı ilişkili gruplar’ geliyor

HİZMET SUNUMUNU ETKİLEYEN GÜNCEL DURUMLAR

KURAL KOYUCU OLAN SAĞLIK BAKANLIĞININ HİZMET SUNUMUNDAKİ YERİ

- Sağlık hizmet sunumu kimler vermelidir?

- Sağlık Bakanlığının hem hizmete yönelik kural koyucu hem de hizmet vermesi ne kadar doğru?

ŞEHİR HASTANELERİ

- Sağlık Bakanlığının Şehir hastaneleri ile hastane işletmeciliğine daha yoğun bir şekilde katılmasının maliyeti, toplamda daha sürdürülebilir ve kaliteli bir sağlık hizmeti sunumunu yaratacak mı?

- Yoksa Sağlığın GSMH 4,3 civarındaki payı sabit kalacağı varsayılırsa diğer hizmet sunucuları olan özel hastane ve üniversite payları ile ilaç payında mı küçülmeye gidilecek?
  - Sağlığın GSMH içindeki payı artmayacak ise özel sektörün içinde bulunduğu krizin daha da derinleşeceği kaçınılmaz görünüyor.

HİZMET SUNUMUNUN DENETİMİ

- **Sağlık Bakanlığının yaptığı denetimler sektöre güç vermektedir**

- **Kamu yapması gereken denetimi yaparken kamu ve özel sektör açısından yeterince adil mi?**
  - Bakanlık, Üniversite ve Sağlık bakanlığına bağlı hastaneleri, hem verilen hizmetin yeterlilik ve kalite açısından denetimi hem de üretilen faturanın denetiminde özel hastaneler kadar etkin denetleniyor mu?

- Bu sorun, kaynakların haksız olarak özel hastaneler aleyhine değişmesine yol açmıyor mu?

GERİ ÖDEME YÖNTEMLERİNİN YETERLİLİĞİ

- Hizmet sunumunu etkileyen en önemli faktörlerden birisi de ödenen bedeldir. Sağlık hizmeti ödemesinde, hizmet çıktısının **daha kaliteli daha insan odaklı** olmasının bir etkisi olmayacak mı?

- **Prof. Dr. Rıfat ATUN** Harvard Üniversitesi, Küresel Sağlık Sistemleri Profesörü önerdiği gibi **"Sonuca dayalı, değer bazlı ödeme"** yöntemine geçilmeli mi? Geçilecek ise çıktı bazında ölçüm yapabilecek yeterli veri tabanımız oluştu mu?

- Verilen hizmet sunumunun sonunda üretilen hizmetin büyüklüğünden ziyade gerçekleşen çıktıya uygun ödeme yöntemine doğru bir şekilde geçilebilirse hizmet sunum kalitesinde iyi bir ivme yakalanacaktır. Kaliteli hizmetin sonucunda ise toplamda maliyetler düşecek ve işini iyi yapan hastanelerin daha çok desteklenmesi sonucunu doğuracaktır.

DEVLETİN ÖZEL SEKTÖRE BAKIŞI

- **Sağlık hizmet sunumunda özel sektörün rolünün ne olacağı net bir şekilde tanımlanmış ve ona uygun politikalar oluşturulup uygulanıyor mu?**

- **Kamu hizmeti gören özel hastaneler yasa uygulayıcılar gözünde hakettiği yerde mi?**

- **Özel hastanelerin SGK ödemelerinde aldığı payın giderek düşmesi ne anlama geliyor?**

KALİTELİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR SAĞLIK HİZMETİNİN EN ÖNEMLİ ŞARTI

KALİTELİ SAĞLIK HİZMETİNE ODAKLANMIŞ, MOTİVASYONU TAM SAĞLIK ÇALIŞANLARI İLE HUZURLU VE ADİL ÇALIŞMA ORTAMI

TEŞEKKÜR EDERİM

Dr. Cemal Özkan

Antalya Yaşam Hastaneleri

Yönetim Kurulu Başkanı